

पुणे विद्यापीठ

मराठी

द्वितीय वर्ष कला (S. Y.B.A.)

सन २०१४-१५ पासूनचा पुनर्रचित अभ्यासक्रम

S.Y.B.A.(G 2)

द्वितीय वर्ष कला (सामान्य स्तर २)

आधुनिक मराठी साहित्य आणि उपयोजित मराठी

उद्दिष्टे :

- १ शुद्धलेखनाची ओळख करून देणे.
- २ पारिभाषिक संज्ञांची ओळख करून देणे.
- ३ चरित्र-आत्मचरित्र या साहित्यप्रकारांच्या तात्त्विक घटकांचे ज्ञान करून देणे.
- ४ आधुनिक मराठी साहित्यातील निवडक चरित्र-आत्मचरित्रात्मक वेच्यांचे आकलन, आस्वाद आणि मूल्यमापन करण्याची क्षमता विद्यार्थ्यांमध्ये निर्माण करणे.

प्रथम सत्र

एकूण तास: ४८

गुण: ६०

१. उपयोजित मराठी

तास : १२

गुण १५

१	अर्जलेखन	५
२	अशुद्ध शब्द शुद्ध करून लिहिणे	१०

२. 'चरित्र' या साहित्यप्रकाराची तात्त्विक मीमांसा

तास : १२

गुण १५

- १ चरित्र : संकल्पना
- २ चरित्र : साहित्यप्रकाराचे स्वरूप
- ३ चरित्र : साहित्यप्रकाराची वाटचाल

३. पाठ्यपुस्तक

तास : २४

गुण ३०

जीवनवेध

संपादक : प्रा. डॉ. स्नेहल तावरे

प्रा. डॉ. शिरीष लांडगे

द्वितीय सत्र

एकूणतास: ४८

गुण : ६०

१) व्यावहारिक मराठी

तास : १२

गुण १५

१ सारांश लेखन

५

२ पारिभाषिक संज्ञा

१०

२) 'आत्मचरित्र' या साहित्यप्रकाराची तात्त्विक मीमांसा

तास : १२

गुण १५

१ आत्मचरित्र : संकल्पना

२ आत्मचरित्र व आत्मकथन : साम्य-भेद

३ आत्मचरित्र : साहित्यप्रकाराची वाटचाल

३) पाठ्यपुस्तक

तास : २४

गुण ३०

माझी जडणघडण

संपादक : प्रा. डॉ. स्नेहल तावरे

प्राचार्य डॉ. उज्ज्वला देवरे

संदर्भ ग्रंथ

- १ चरित्र आत्मचरित्र (तंत्र आणि इतिहास) प्रा. अ. म. जोशी
- २ मराठी चरित्र मूलतत्त्वे व समीक्षा ग.का.रावते
- ३ चरित्रचिंतन द. न. गोखले
- ४ आत्मचरित्र मीमांसा डॉ.आनंद यादव
- ५ चरित्र आणि आत्मचरित्र- (साहित्यरूप) सदा कऱ्हाडे
- ६ मराठीतील आत्मचरित्रपर लेखन उषा हस्तक
- ७ वाङ्.मयीन संज्ञाकोश प्रभा गणोरकर व इतर (संपादक)
- ८ मराठी वाङ्.मयकोश खंड -४ विजया राजाध्यक्ष (संपादक)
- ९ चरित्रात्मक नाटक : संकल्पना आणि समीक्षा डॉ. गीता मांजरेकर
- १० ललित, चरित्र/ आत्मचरित्रे विशेषांक - जून - जुलै २०१३
- ११ स्वातंत्र्यपूर्व राजकीय नेत्यांच्या आत्मचरित्रांचा अभ्यास : एक चिकित्सा डॉ.संजय घोडेकर
- १२ स्वातंत्र्योत्तर राजकीय नेत्यांच्या आत्मचरित्रांचा अभ्यास : एक चिकित्सा डॉ.संजय घोडेकर

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुण विभागणी आराखडा

प्रथम सत्र परीक्षा

वेळ : ३ तास

गुण ६०

प्रश्न १ ला. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

गुण १५

१. दोनपैकी **एका** विषयावर अर्ज लेखन करणे. ०५
२. दिलेल्या परिच्छेदातील अशुद्ध शब्द शुद्ध करून पुन्हा परिच्छेद लिहिणे.
(किमान १०० शब्दांच्या परिच्छेदात फक्त **वीस** अशुद्ध शब्द देणे) १०

प्रश्न २रा. वीस शब्दांपर्यंत उत्तरे लिहा.

गुण २०

१. चरित्राच्या तात्त्विक मीमांसेवरील सात प्रश्नांपैकी **पाच** प्रश्न सोडविणे.
२. 'जीवनवेध' या संपादित पाठ्यपुस्तकावरील सात प्रश्नांपैकी **पाच** प्रश्न सोडविणे.

प्रश्न ३रा. पन्नास शब्दांपर्यंत उत्तरे लिहा

गुण १०

१. आत्मचरित्राच्या तात्त्विक मीमांसेवरील दोन प्रश्नांपैकी **एक** प्रश्न सोडविणे.
२. 'जीवनवेध' या संपादित पाठ्यपुस्तकावरील चार प्रश्नांपैकी **दोन** प्रश्न सोडविणे.

प्रश्न ४था. दीडशे शब्दांत उत्तरे लिहा.

गुण १५

१. 'जीवनवेध' या संपादित पाठ्यपुस्तकावरील चार प्रश्नांपैकी **दोन** प्रश्न सोडविणे.

वार्षिक परीक्षा

वेळ : ३ तास

गुण ८०

प्रश्न १ ला: खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

गुण १५

१. वर्तमानपत्रासाठी जाहिरात लेखन (८)
२. पारिभाषिक संज्ञा (१४ इंग्लिश संज्ञांपैकी ७ सोडविणे.) (७)

प्रश्न २रा. वीस शब्दांपर्यंत उत्तरे लिहा.

गुण १०

१. 'माझी जडणघडण' या पाठ्यपुस्तकावरील सात प्रश्नांपैकी पाच प्रश्न सोडविणे.

प्रश्न ३रा. पन्नास शब्दांपर्यंत उत्तरे लिहा.

गुण १५

१. आत्मचरित्राच्या तात्त्विक मीमांसेवरील पाच प्रश्नांपैकी तीन प्रश्न सोडविणे.

प्रश्न ४था. दीडशे शब्दांपर्यंत उत्तरे लिहा

गुण १६

१. 'जीवनवेध' या पाठ्यपुस्तकावर दोन प्रश्नांपैकी एक प्रश्न सोडविणे.
२. 'माझी जडणघडण' या पाठ्यपुस्तकावर दोन प्रश्नांपैकी एक प्रश्न सोडविणे.

प्रश्न ५वा. तीनशे शब्दांपर्यंत उत्तरे लिहा.

गुण २४

१. 'जीवनवेध' या पाठ्यपुस्तकावर दोन प्रश्नांपैकी एक प्रश्न सोडविणे.
२. 'माझी जडणघडण' या पाठ्यपुस्तकावर दोन प्रश्नांपैकी एक प्रश्न सोडविणे.

S. Y. B. A. (G 2)

द्वितीय वर्ष कला (सामान्य स्तर २)

पर्यायी अभ्यासक्रम

व्यावहारिक व उपयोजित मराठी

उद्दिष्टे :

- १ संज्ञापनातील भाषेच्या भूमिकेचे, विविध आविष्कारांचे ज्ञान करून देणे.
- २ भाषिक कौशल्यांचे विविध आविष्कार आणि प्रसारमाध्यमे यांच्या परस्परसंबंधाचे ज्ञान करून देणे.
- ३ भाषिक कौशल्ये व क्षमता विकसित करणे.
- ४ मराठीच्या कार्यालयीन व व्यावसायिक कामकाजात होणाऱ्या वापराची माहिती करून घेणे.
- ५ कार्यालयीन व व्यावसायिक भाषाव्यवहारासाठी आवश्यक लेखनकौशल्यांचे संपादन व उपयोजन करणे.

प्रथम सत्र

एकूण तास : ४८

गुण : ६०

१) कार्यालयीन मराठी भाषा

तास : १२

गुण १५

- १ कार्यालयीन भाषाव्यवहाराचे स्वरूप
- २ व्यवहारभाषा व कार्यालयीन भाषा : वेगळेपण.

२) पत्रव्यवहाराचे स्वरूप व वैशिष्ट्ये

तास : १२

गुण १५

- १ पत्रलेखनाचे प्रयोजन
- २ कार्यालयीन पत्रव्यवहार

३. अर्जलेखन- स्वरूप व वैशिष्ट्ये

तास : १२

गुण १५

- १ अर्जलेखनाचे प्रयोजन
- २ अर्जलेखनाचे प्रकार
- ३ अर्जलेखनाचा मसुदा (Format): प्रयोजन व स्वरूप
- ४ अर्जलेखन : प्रात्यक्षिक (कार्यालयीन अर्जाचे विविध नमुने गोळा करणे,मसुदा तयार करणे)

४) इतिवृत्त- संकल्पना व स्वरूप

तास : १२

गुण १५

- १ इतिवृत्तलेखनाचे स्वरूप
- २ इतिवृत्तलेखनाचे प्रयोजन
- ३ इतिवृत्तलेखनाची पद्धती
- ४ इतिवृत्त लेखन : प्रात्यक्षिक (शासकीय व इतर कार्यालयांत वेगवेगळ्या कारणांनी व वेगवेगळ्या स्तरांवर लिहिली गेलेली इतिवृत्ते मिळवून अभ्यासणे. प्रत्यक्ष कार्यक्रमाचे इतिवृत्त लेखन)

द्वितीय सत्र

एकूण तास : ४८

गुण : ६०

१) कार्यालयीन टिप्पणी लेखन

तास : १२

गुण १५

- १ कार्यालयीन टिप्पणी लेखनाचे स्वरूप
- २ कार्यालयीन टिप्पणी लेखनाचे प्रयोजन
- ३ कार्यालयीन टिप्पणी लेखनाची पद्धती,

- ४ कार्यालयीन टिप्पणी : प्रात्यक्षिक (शासकीय व इतर कार्यालयांत वेगवेगळ्या कारणांनी व वेगवेगळ्या स्तरांवर लिहिल्या गेलेल्या टिप्पण्या मिळवून अभ्यासणे. प्रत्यक्ष कार्यालयीन टिप्पणी लेखन करणे.)

२) पत्रकलेखन

तास : १२

गुण १५

- १ पत्रकलेखनाचे स्वरूप
- २ पत्रकलेखनाचे प्रयोजन
- ३ पत्रकलेखन : प्रकार (निवेदनपत्रक, निविदा, सूचनापत्रक, माहितीपत्रक, घोषणापत्रक, प्रसिद्धीपत्रक, परिपत्रक.)
- ४ पत्रकलेखन : प्रकार व प्रात्यक्षिक (विविध कार्यालयीन पत्रक व्यवहारांचे नमुने गोळा करणे.)

३) संपादन : संकल्पना व स्वरूप

तास : १२

गुण १५

- १ संपादनाचे प्रयोजन व भूमिका
- २ संपादनाचे नियोजन व पूर्वतयारी
- ३ संपादन - स्मरणिका, गौरविका, संस्थापत्रिका, वार्षिक अहवाल, समीक्षाग्रंथ इ.
- ४ संपादन : प्रात्यक्षिक (विविध संपादनांचा संग्रह करून संपादकीय कौशल्याचे निरीक्षण करणे)

४) कार्यालयीन दफ्तर व्यवस्थापन : संकल्पना व स्वरूप

तास : १२

गुण १५

- १ कार्यालयीन कागदपत्रांचे स्वरूप
- २ कार्यालयीन कागदपत्रांचे वर्गीकरण

- ३ कार्यालयीन कागदपत्रे : धारिका (फाईल) व्यवस्थापन (अनुक्रमणिका, विभागीय रचना, टॅग इ.)
- ४ धारिकांचे प्रकार व कागदपत्रांचे व्यवस्थापन.

संदर्भ पुस्तके

१. व्यावहारिक मराठी पाठ्यपुस्तक -द्वितीय वर्ष वाणिज्य व द्वितीय वर्ष विज्ञान-पुणे विद्यापीठ प्रकाशन, पुणे.
२. व्यावहारिक मराठी- कल्याण काळे व द.दि.पुंडे, निराली प्रकाशन, पुणे.
३. व्यावहारिक मराठी- ल.रा.नसिराबादकर, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर.
४. नवभारत- व्यावहारिक मराठी विशेषांक, ऑगस्ट-सप्टें, १९८२, प्राज्ञ पाठशाला, वाई.
५. उपयोजित अभ्यासक्रम, मराठी भाषेची संवादकौशल्ये-प्रकाशक: यशवंतराव महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक.
६. शासनव्यवहारात मराठी (समस्या :स्वरूप: प्रक्रिया)- भाषा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, शासकीय फोटो झिंको मुद्रणालय, पुणे-१९९७
७. 'अभिलेख' व्यवस्थापनाची मार्गदर्शिका - संकलक व लेखक : डॉ.संजीव प.देसाई, संपा.भास्कर धाटावकर, पुराभिलेख विभाग, महाराष्ट्र शासन, शासकीय मुद्रणालय, मुंबई.
८. व्यावहारिक मराठी- प्रकाश परब, मिथुन प्रकाशन, प्रथमावृत्ती : जून १९८९, डॉंबिवली (पूर्व).
९. व्यावहारिक मराठी - डॉ. स्नेहल तावरे
१०. व्यावहारिक मराठी - डॉ. गोविलकर , डॉ. पाटणकर
११. भाषिक सर्जन आणि उपयोजन - राजन गवस, अरुण शिंदे, गोमटेश्वर पाटील
११. व्यावहारिक मराठी - डॉ. मोकाशी, डॉ. नेमाडे
१२. व्यावहारिक आणि उपयोजित मराठी - डॉ. मनोहर रोकडे
१३. मराठी साहित्य : काही लेखनबंध - डॉ.सुधाकर शेलार

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुण विभागणी आराखडा

प्रथम सत्र परीक्षा

वेळ : ३ तास

गुण ६०

प्रश्न १ ला: वीस शब्दांपर्यंत उत्तरे लिहा.

२०

चौदा प्रश्नांपैकी दहा प्रश्न सोडविणे.

प्रश्न २ रा: पन्नास शब्दांपर्यंत उत्तरे लिहा.

१०

१. प्रकरण १ व प्रकरण २ वरील दोन पैकी एका प्रश्नाचे उत्तर सोडविणे.

२. प्रकरण ३ व प्रकरण ४ वरील दोन पैकी एका प्रश्नाचे उत्तर सोडविणे.

प्रश्न ३ रा: दीडशे शब्दांपर्यंत उत्तरे लिहा.

३०

१. प्रकरण १ व प्रकरण २ वरील चार पैकी दोन प्रश्नाचे उत्तर सोडविणे.

२. प्रकरण ३ व प्रकरण ४ वरील चार पैकी दोन प्रश्नाचे उत्तर सोडविणे.

वार्षिक परीक्षा

वेळ : ३ तास

गुण ८०

प्रश्न १ ला: वीस शब्दांपर्यंत उत्तरे लिहा.

२०

द्वितीय सत्रातील प्रकरणांवर चौदा प्रश्नांपैकी दहा प्रश्न सोडविणे.

प्रश्न २ रा: पन्नास शब्दांपर्यंत उत्तरे लिहा.

१०

१ प्रथम सत्रातील दोन पैकी एका प्रश्नाचे उत्तरे सोडविणे.

२ द्वितीय सत्रातील दोन पैकी एका प्रश्नाचे उत्तरे सोडविणे.

प्रश्न ३ रा: दीडशे शब्दांपर्यंत उत्तरे लिहा.

२०

१. द्वितीय सत्रातील प्रकरण १ व प्रकरण २ वरील दोन पैकी एका प्रश्नाचे उत्तर सोडविणे.

२. द्वितीय सत्रातील प्रकरण १ व प्रकरण २ वरील दोन पैकी एका प्रश्नाचे उत्तर सोडविणे.

प्रश्न ४ था: तीनशे शब्दांपर्यंत उत्तरे लिहा.

३०

१ प्रथम सत्रातील दोन पैकी एका प्रश्नाचे उत्तरे सोडविणे.

२ द्वितीय सत्रातील दोन पैकी एका प्रश्नाचे उत्तरे सोडविणे.

S. Y. B. A. (S 1)

द्वितीय वर्ष कला (विशेषस्तर १)

मराठी साहित्यातील विविध साहित्यप्रकार

उद्दिष्टे :

- १ मराठी साहित्यप्रकारांच्या तात्त्विक घटकांचे ज्ञान देणे.
- २ वेगवेगळ्या कालखंडातील मराठीतील अभिजात साहित्यकृतींचा संस्कार घडविणे. साहित्याविषयीची अभिरुची निर्माण करणे.
- ३ साहित्यकृतीला मुक्त प्रतिसाद देण्याची क्षमता विकसित करणे.
- ४ साहित्यकृतीचे आकलन, आस्वाद आणि मूल्यमापन करण्याची दृष्टी निर्माण करणे.
- ५ साहित्याचा सूक्ष्म पातळीवर अभ्यास करण्याची क्षमता विकसित करणे.
- ६ पदव्युत्तर अभ्यास करण्याची पूर्वतयारी करणे.

सत्र पहिले

नाटक

एकूण तास: ४८

सत्रांत परीक्षा गुण: ६०

१) तात्त्विक मीमांसा

तास : १२

गुण १५

१ : नाटक या साहित्यप्रकाराची तात्त्विक मीमांसा

- १ नाटक साहित्यप्रकाराची संकल्पना
- २ नाटकाचे घटक
- ३ नाटकाचे प्रकार
- ४ नाटक या साहित्यप्रकाराची वाटचाल

२) नाटक संहिता

तास : ३६

गुण ४५

नटसम्राट- वि.वा.शिरवाडकर

संदर्भ ग्रंथ

- १ शोकनाट्याचे साहित्यरूप - डॉ. सदा कऱ्हाडे
- २ अँरिस्टाटलाचे काव्यशास्त्र - गो.वि. करंदीकर
- ३ मराठी रंगभूमी : घटना आणि परंपरा - डॉ. भालेराव स्मृतिग्रंथ
- ४ मराठी नाट्यतंत्र (संपा.) मो.द. ब्रह्मे
- ५ आजचे नाटककार (सं.)डॉ. द. दि.पुंडे/ डॉ. स्नेहल तावरे
- ६ नट नाटक व नाटककार - व.शां. देसाई
- ७ कुसुमाग्रज - शिरवाडकर एक शोध - डॉ. द. दि. पुंडे
- ८ मराठी शोकात्म नाटके - डॉ. उज्ज्वला जाधव
- ९ भारतीय रंगभूमीची परंपरा - डॉ. माया सरदेसाई
- १० मराठी शोकांतिका : नवविचार - डॉ. पुष्पलता राजापुरे - तापस
- ११ स्वातंत्र्योत्तर सामाजिक नाट्यसृष्टी - डॉ. श्रीकांत पाटील
- १२ भारतीय नाट्यप्रयोगविज्ञान - प्रा.अ. म. जोशी
- १३ Shakespearean Tragedy - A. C. Brally
- १४ Modern Tragedy - Raymond Williams
- १५ नटसम्राट : एक अभ्यास - प्रा.मो.द. ब्रह्मे
- १६ नटसम्राट : एक समीक्षा (संपा.) - गो. तु. पाटील
- १७ शिरवाडकरांची नाटके - डॉ. शोभा देशमुख
- १८ कुसुमाग्रज साहित्यदर्शन - डॉ. उषा देशमुख
- १९ स्वातंत्र्योत्तर सामाजिक नाट्यसृष्टी - डॉ. श्रीकांत पाटील
- २० मराठी नाटक : नव्या दिशा नवी वळणे - डॉ. तारा भवाळकर
- २१ भरतमुनींचे नाट्यशास्त्र - डॉ. सरोज देशपांडे

द्वितीय सत्र

कादंबरी

एकूण तास : ४८

सत्रांत परीक्षा गुण : ६०

१) तात्त्विक मीमांसा

तास : १२

गुण १५

१ : कादंबरी या साहित्यप्रकाराची तात्त्विक मीमांसा

- १ कादंबरी या साहित्यप्रकाराची संकल्पना
- २ कादंबरीचे घटक
- ३ कादंबरीचे प्रकार
- ४ कादंबरी या साहित्यप्रकाराची वाटचाल

२) कादंबरी संहिता

तास : ३६

गुण ४५

फकिरा -अण्णा भाऊ साठे

संदर्भ ग्रंथ

- १ अण्णा भाऊ साठे साहित्य समीक्षा - (संपा.) प्रा. रणधीर शिंदे
- २ अण्णा भाऊ साठे - बजरंग कोरडे
- ३ अण्णा भाऊ साठे समाजविचार आणि साहित्य विवेचन - डॉ. बाबुराव गुरव
- ४ लोकशाहीर अण्णा भाऊ साठे निवडक वाङ्मय - (संपा.) अर्जुन डांगळे
- ५ ग्रामीण दलित कादंबरी : तुलना (संपा.) डॉ. भास्कर शेळके
- ६ ग्रामीण दलित साहित्य : डॉ. मधुकर मोकाशी
- ७ दलित साहित्य : डॉ. नीला पांढरे
- ८ चरित्र आणि आत्मचरित्र वाङ्मयप्रकारांचे विवेचन - सदा कऱ्हाडे

- ९ युगांतर - दिवाळी अंक १९६९ अण्णाभाऊ साठे विशेषांक (संपा - श्रीकृष्ण पोवळे)
- १० समाज सुधारक लोकशाहीर अण्णाभाऊ साठे (संपा.) अॅड. महेंद्र शिंदे
- ११ फकिरा: एक आकलन - डॉ. वैशाली भालसिंग
- १२ मराठी प्रादेशिक कादंबरी - स्वरूप आणि विश्लेषण - डॉ. भास्कर शेळके
- १३ अण्णा भाऊ साठे समग्र वाङ्मय - आसाराम गायकवाड
- १४ परिवर्तनाचा जागर - डॉ. गिरीष मोरे
- १५ जननायक अण्णा भाऊ साठे - डॉ. शिवाजी जवळगेकर
- १६ दलित व दलितेतरांची कथा : एक अभ्यास - डॉ. श्रीराम गडकर

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुण विभागणी आराखडा

प्रथम सत्र परीक्षा

वेळ : ३ तास

गुण ६०

प्रश्न १ ला: पन्नास शब्दांपर्यंत उत्तरे लिहा.

१५

नाटक या साहित्यप्रकाराच्या तात्त्विक मीमांसेवर पाच प्रश्नांपैकी तीन प्रश्न सोडविणे.

प्रश्न २ रा : वीस शब्दांपर्यंत उत्तरे लिहा.

१०

‘नटसम्राट’ या नाटकावर दहा प्रश्न विचारणे पाच सोडविणे.

प्रश्न ३ रा. पन्नास शब्दांपर्यंत उत्तरे लिहा.

१५

‘नटसम्राट’ या नाटकावर सहा प्रश्न विचारणे तीन सोडविणे.

प्रश्न ४ था. दीडशे शब्दांपर्यंत उत्तरे लिहा.

२०

‘नटसम्राट’ या नाटकावर चार प्रश्न विचारणे दोन सोडविणे.

वार्षिक परीक्षा

वेळ : ३ तास

गुण ८०

- प्रश्न १ ला: खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. १५
- कादंबरी या साहित्यप्रकाराच्या तात्त्विक मीमांसेवर पाच प्रश्नांपैकी तीन प्रश्न सोडविणे.
- प्रश्न २ रा. वीस शब्दांपर्यंत उत्तरे लिहा. १०
- ‘फकिरा’ या कादंबरीवर सात प्रश्नांपैकी पाच प्रश्न सोडविणे.
- प्रश्न ३ रा. पन्नास शब्दांपर्यंत उत्तरे लिहा. ०५
- ‘फकिरा’ या कादंबरीवर दोन प्रश्नांपैकी एक प्रश्न सोडविणे.
- प्रश्न ४ था. दीडशे शब्दांपर्यंत उत्तरे लिहा. २०
१. ‘नटसम्राट’ या नाटकावर दोन प्रश्नांपैकी एक प्रश्न सोडविणे.
  २. ‘फकिरा’वर कादंबरीवर दोन प्रश्नांपैकी एक प्रश्न सोडविणे.
- प्रश्न ५ वा. तीनशे शब्दांपर्यंत उत्तरे लिहा. ३०
१. ‘नटसम्राट’ या नाटकावर दोन प्रश्नांपैकी एक प्रश्न सोडविणे.
  २. ‘फकिरा’वर कादंबरीवर दोन प्रश्नांपैकी एक प्रश्न सोडविणे.

S. Y. B. A. (S 2)

द्वितीय वर्ष कला (विशेषस्तर २)

अर्वाचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (इ. स. १८१८ ते १९६०)

उद्दिष्टे :

- १ विशेषस्तरावर अभ्यासाचा प्रारंभ होत असताना, मराठी साहित्याच्या ऐतिहासिक परंपरेचे स्थूल ज्ञान करून देणे.
- २ विशिष्ट कालखंडाच्या पार्श्वभूमीवर साहित्यामागील प्रेरणा, प्रवृत्तींचे ज्ञान करून देणे.
- ३ साहित्यप्रकारांच्या विकसनशील परंपरेचे स्थूल ज्ञान करून देणे.
- ४ पदव्युत्तर अभ्यास करण्याची पूर्वतयारी करणे.

सत्र पहिले

अर्वाचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (इ. स. १८१८ ते १९२०)

एकूणतास: ४८

सत्रांत परीक्षा गुण: ६०

१) कालखंड : इ.स. १८१८ ते १८७४

तास : १२

गुण ३०

- १ या कालखंडातील सामाजिक, धार्मिक, राजकीय, सांस्कृतिक आणि वाङ्मयीन पार्श्वभूमी.
- २ या कालखंडातील साहित्य निर्मिती मागील प्रेरणा आणि प्रवृत्ती.
- ३ या कालखंडातील निबंध, कविता, कथा, कादंबरी, नाटक, चरित्र, आत्मचरित्र या निवडक वाङ्मयप्रकारांचा स्थूल आढावा.

२) कालखंड : इ.स. १८७५ ते १९२०

तास : १२

गुण ३०

- १ या कालखंडातील सामाजिक, धार्मिक, राजकीय, सांस्कृतिक आणि वाङ्मयीन पार्श्वभूमी.

- २ या कालखंडातील साहित्य निर्मिती मागील प्रेरणा आणि प्रवृत्ती.
- ३ या कालखंडातील निबंध, कविता, कथा, कादंबरी, नाटक, चरित्र, आत्मचरित्र या निवडक वाङ्मयप्रकारांचा स्थूल आढावा.

द्वितीय सत्र

अर्वाचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (इ. स. १९२१ ते १९६०)

एकूणतास: ४८

सत्रांत परीक्षा गुण: ६०

१) कालखंड : इ.स. १९२१ ते १९४५

तास : १२

गुण ३०

- १ या कालखंडातील सामाजिक, धार्मिक, राजकीय, सांस्कृतिक आणि वाङ्मयीन पार्श्वभूमी.
- २ या कालखंडातील साहित्यनिर्मिती मागील प्रेरणा आणि प्रवृत्ती.
- ३ या कालखंडातील निबंध, कविता, कथा, कादंबरी, नाटक, चरित्र, आत्मचरित्र, ललितगद्य इ. या निवडक वाङ्मयप्रकारांचा स्थूल आढावा.

२) कालखंड : इ.स. १९४६ ते १९६०

तास : १२

गुण ३०

- १ या कालखंडातील सामाजिक, धार्मिक, राजकीय, सांस्कृतिक आणि वाङ्मयीन पार्श्वभूमी.
- २ या कालखंडातील साहित्य निर्मिती मागील प्रेरणा आणि प्रवृत्ती.
- ३ या कालखंडातील निबंध, कविता, कथा, कादंबरी, नाटक, चरित्र, आत्मचरित्र, ललितगद्य इ. या निवडक वाङ्मयप्रकारांचा स्थूल आढावा.

संदर्भ ग्रंथ

- १ मराठी वाङ्मयाचा इतिहास खंड ४, ५, ६, म.सा.प. पुणे.
- २ अर्वाचीन मराठी गद्याची पूर्वपीठिका- गं.बा. सरदार
- ३ महाराष्ट्र जीवन खंड १ व खंड २ गं. बा. सरदार

- ४ साहित्य समाज आणि संस्कृती- दिंगबर पाध्ये
- ५ मराठी वाङ्मयाचा विवेचक इतिहास - प्र. न. जोशी
- ७ महाराष्ट्राचा सांस्कृतिक इतिहास - शं. दा. पेंडसे
- ८ मराठी गद्याचा इंग्रजी अवतार - द.वा. पोतदार
- ९ मराठी वाङ्मयाची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी- गो. म. कुलकर्णी
- १० मराठी कादंबरी पहिले शतक - कुसुमावती देशपांडे
- ११ मराठी कथा उद्गम आणि विकास - इंदुमती शेवडे
- १२ धार आणि काठ - नरहर कुरूंदकर
- १३ मराठी साहित्य प्रेरणा व स्वरूप - गो. मा. पवार
- १४ मराठी कविता: १९४५ ते १९६० - रा. श्री. जोग
- १५ मराठी कादंबरीचा इतिहास - चंद्रकांत बांदिवडेकर
- १६ अर्वाचीन मराठी साहित्याची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी - सदा कऱ्हाडे
- १७ आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इतिहास खंड १, २ डॉ.अ.ना.देशपांडे
- १८ प्रदक्षिणा खंड १, २ कॉन्टिनेन्टल , पुणे
- १९ मराठी कादंबरी- प्रेरणा व स्वरूप - कुसुमावती देशपांडे
- २० कादंबरी आणि मराठी कादंबरी- उषा हस्तक
- २१ मराठी प्रादेशिक कादंबरी - डॉ.मदन कुलकर्णी
- २२ कादंबरी - ल.ग.जोग
- २३ एकोणिसावे शतक : सुधारणावाद व मराठी साहित्य - डॉ.सुधाकर शेलार
- २४ मराठी कादंबरी - चंद्रकांत बांदिवडेकर
- २५ खडक आणि पाणी - गंगाधर गाडगीळ
- २६ स्त्री व्यक्तिरेखा : गोनीदांच्या - डॉ. उज्ज्वला देवरे
- २७ मराठी कवितेतील स्त्री चित्रण - डॉ. वेदश्री थिगळे
- २८ महानगरीय कादंबरी : अंशदर्शन - डॉ.आनंदा गांगुर्डे

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुण विभागणी आराखडा

प्रथम सत्र परीक्षा

वेळ : ३ तास

गुण ६०

प्रश्न १ ला: वीस शब्दांपर्यंत उत्तरे लिहा.

२०

प्रथम सत्रातील साहित्यप्रकाराच्या वाटचालीवर चौदा प्रश्नांपैकी दहा प्रश्न सोडविणे.

प्रश्न २ रा : पन्नास शब्दांपर्यंत उत्तरे लिहा.

१५

प्रथम सत्रातील साहित्यप्रकारांच्या विशिष्ट कालखंडातील प्रेरणा आणि प्रवृत्तींवर पाच प्रश्नांपैकी तीन प्रश्न सोडविणे.

प्रश्न ३ रा. पन्नास शब्दांपर्यंत उत्तरे लिहा.

१०

प्रथम सत्रातील साहित्यप्रकारांच्या विशिष्ट कालखंडातील वैशिष्ट्यांवर पाच प्रश्नांपैकी दोन प्रश्न सोडविणे.

प्रश्न ४ था. दीडशे शब्दांपर्यंत उत्तरे लिहा. (वाटचालीवर)

१५

प्रथम सत्रातील साहित्यप्रकाराच्या वाटचालीवर दोन प्रश्नांपैकी एक प्रश्न सोडविणे.

वार्षिक परीक्षा

वेळ : ३ तास

गुण ८०

प्रश्न १ ला: वीस शब्दांपर्यंत उत्तरे लिहा.

१०

दुसऱ्या सत्रातील साहित्यप्रकाराच्या वाटचालीवर सातप्रश्नांपैकी पाच प्रश्न सोडविणे.

प्रश्न २ रा. पन्नास शब्दांपर्यंत उत्तरे लिहा.

१५

दुसऱ्या सत्रातील साहित्यप्रकारांच्या विशिष्ट कालखंडातील प्रेरणा आणि प्रवृत्तींवर पाच प्रश्नांपैकी तीन प्रश्न सोडविणे.

प्रश्न ३ रा. पन्नास शब्दांपर्यंत उत्तरे लिहा.

०५

दुसऱ्या सत्रातील साहित्यप्रकारांच्या विशिष्ट कालखंडातील वैशिष्ट्यांवर पाच प्रश्नांपैकी दोन प्रश्न सोडविणे.

प्रश्न ४ था. दीडशे शब्दांपर्यंत उत्तरे लिहा

२०

१ प्रथम सत्राच्या साहित्याच्या वाटचालीवर दोन प्रश्नांपैकी एक प्रश्न सोडविणे.

२ द्वितीय सत्राच्या साहित्याच्या वाटचालीवर दोन प्रश्नांपैकी एक प्रश्न सोडविणे.

प्रश्न ५ वा. तीनशे शब्दांपर्यंत उत्तरे लिहा.

३०

१ प्रथम सत्राच्या साहित्याच्या वाटचालीवर दोन प्रश्नांपैकी एक प्रश्न सोडविणे.

२ द्वितीय सत्राच्या साहित्याच्या वाटचालीवर दोन प्रश्नांपैकी एक प्रश्न सोडविणे.